

จัดทำโดย : กองอนุศาสนาจารย์ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ

สิ่งที่เป็นมงคล (มงคล ๓๘)

ในสมัยที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังไม่เสด็จอุบัติบังเกิดขึ้น ได้มีการถกเถียงกันในชมพูทวีปว่าอะไรเป็นมงคล ต่างคนต่างก็แสดงสิ่งที่เป็นมงคลตามความเห็นของตน แต่ไม่อาจตกลงกันได้ว่าอะไรแน่เป็นมงคล การถกเถียงกันมิได้เกิดขึ้นในหมู่มนุษย์เท่านั้น หากได้ลุกลามไปถึงพวกเทวดาและพรหม ในสรวงสวรรค์ด้วย ถึงกระนั้นก็ยังหาข้อยุติไม่ได้จวบจนเวลาล่วงไป ๑๒ ปี สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าคือพระพุทธเจ้าของเราพระองค์นี้เสด็จอุบัติขึ้นในโลก พวกเทวดาในดาวดึงส์เทวโลกจึงได้พากันเข้าไปเฝ้าท้าวสักกะเทวราช (คือพระอินทร์) ผู้เป็นพระราชาในภพดาวดึงส์ทูลถามถึงมงคล ท้าวสักกะตรัสถามว่า ท่านทั้งหลายได้ทูลถามเรื่องนี้กับพระผู้มีพระภาคเจ้าแล้วหรือยัง เมื่อทรงทราบว่ายัง จึงได้ทรงดำนิว่าพวกท่านได้ล่วงเลยพระผู้มีพระภาคเจ้าผู้ทรงแสดงมงคลแล้วกลับมาถามเรา เป็นเหมือนทิ้งไฟเสีย แล้วมาถือเอาไฟที่กันหิ้งห้อย ตรัสแล้วชวนกันไปเฝ้าพระพุทธเจ้าที่พระวิหารเชตวัน ใกล้กรุงสาวัตถีในแคว้นโกศล ถวายบังคมแล้วยืนอยู่ ณ ที่ควร ท้าวสักกะทรงมอบหมายให้เทวดาองค์หนึ่งเป็นผู้ทูลถามเรื่องนี้

ในเวลานั้นเทพเจ้าในหมื่นจักรวาล เนมิตกายให้ละเอียดมาแออัดประชุมกัน เพื่อมงคลปัญหาในที่นั้นด้วย จนพระเชตวันสว่างไสวไปทั่วด้วยรัศมีกายของเทวดาเหล่านั้น ถึงกระนั้นก็มีอาจบดบังพระรัศมี ซึ่งเปล่งออกจากพระกายของพระพุทธเจ้าได้ เทวดาองค์ที่ได้รับมอบหมายให้ทูลถามมงคลปัญหาต่อพระพุทธเจ้า ได้ทูลถามว่า "เทวดาและมนุษย์ทั้งหลายเป็นอันมากหวังอยู่ซึ่งความสวัสดิ ได้พากันคิดสิ่งที่เป็นมงคล (แต่ไม่อาจคิดได้) ขอพระองค์โปรดตรัสบอกอุดมมงคล" ด้วยเถิด พระผู้มีพระภาคเจ้าจึงตรัสให้ทราบว่ามีอยู่ ๓๘ ประการ

๑. การไม่คบคนพาล
๒. การคบบัณฑิต
๓. บุษาบุคคลที่ควรบูชา
๔. การอยู่ในประเทศที่สมควร
๕. การได้กระทำบุญไว้เนืองนิตย์
๖. การตั้งตนไว้ชอบ
๗. การสดับตรับฟังมาก
๘. การศึกษาศิลปะ

๙. วินัยที่ศึกษาดีแล้ว
๑๑. สงเคราะห์บิดาและมารดา
๑๓. การสงเคราะห์ภรรยา (สามี)
๑๕. ทาน การให้
๑๗. การสงเคราะห์ญาติ
๑๙. การงดเว้นจากบาป
๒๑. ความไม่ประมาทในธรรมทั้งหลาย
๒๓. การอ่อนน้อมถ่อมตน
๒๕. ความกตัญญู
๒๗. ความอดทน
๒๙. การเห็นสมณะ
๓๑. ความเพียรเพิกกิเลส
๓๓. การเห็นอริยสัจ
๓๕. จิตไม่หวั่นไหวเมื่อถูกโลกธรรมกระทบแล้ว
๓๗. จิตที่ปราศจากธูลี คือกิเลส
๑๐. วาจาสุภาสิต
๑๒. การสงเคราะห์บุตร
๑๔. การงานไม่คั่งค้างอากุล
๑๖. การประพฤติธรรม
๑๘. การงานที่ไม่มีโทษ
๒๐. การสำรวมจากน้ำเมา
๒๒. ความเคารพ
๒๔. ความสันโดษ
๒๖. การฟังธรรมตามกาล
๒๘. ความเป็นผู้ว่าง่าย
๓๐. การสนทนาธรรมตามกาล
๓๒. การประพฤติพรหมจรรย์
๓๔. การทำนิพพานให้แจ้ง
๓๖. ความไม่เศร้าโศก
๓๘. จิตที่เกษมจากโยคะ

พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงแสดงมงคล ๓๘ ด้วยพระคาถา ๑๐ คาถา ได้ทรงแสดงอานิสงส์ของมงคลไว้ในคาถาสุดท้าย (คือคาถาที่ ๑๑) ว่า "เทวดาและมนุษย์ทั้งหลายกระทำมงคลทั้งหลาย ดังนี้แล้ว เป็นผู้ไม่พ่ายแพ้ในที่ทั้งปวง ย่อมถึงความสวัสดิ์ในที่ทุกสถาน ข้อนั้นเป็นมงคลอันสูงสุดของเทวดาและมนุษย์ทั้งหลายเหล่านั้น"

